

Rättsmedicin - intro

Henrik Druid

Mål med rättsmed. i utbildningen

- 1 Kunna skriva rättsintyg
- 2 Kunna handlägga dödsfall
- 3 Kunna särskilja olika typer av skador och förstå skademekanismer

Skrivningsfrågor är anpassade till dessa mål

Vad har hänt?

- 1 Enligt patienten
2. Enlig anhöriga
3. Enligt Socialtjänsten
4. Enligt polisen

Rättsmedicinalverket

OF FORENSIC MEDICINE

One board – eleven workplaces

Göteborg Forensic Medicine Department Göteborg
Medicinaregatan 1 C, Göteborg
Postal address:
P.O. Box 408 • SE 406 30 Göteborg
Phone number: +46-31-741 15 50
Fax: +46-31-741 15 50
E-mail: rmg@rmv.se

Forensic Psychiatric Examinations
Department, Göteborg
Den Anderssons gata 20, Göteborg
Postal address:
P.O. Box 4024 • SE 422 04 Hisingbacka
Phone number: 031-55 96 00
Fax: +46-31-55 49 61
E-mail: rpgb@rmv.se

Lund Forensic Medicine
Department, Lund
Sövegatan 25, Lund
Postal address:
Sövegatan 25 • 223 62 LUND
Phone number: 046-33 39 10
Fax: 046-33 39 27
E-mail: rmlu@rmv.se

In Umeå
the county councils carry
out forensic psychiatric
examinations on behalf of
the National Board of
Forensic Medicine.

Also, contracted doctors
In various parts of Sweden
conduct investigations on
behalf of the National Board.

Umeå Forensic Medicine Department, Umeå
Analysvägen, Norrland University Hospital
Postal address: P.O. Box 7616 • SE 907 12 Umeå
Phone number: +46-90-10 07 00
Fax: +46-90-10 07 29
E-mail: rmum@rmv.se

Uppsala Forensic Medicine Department, Uppsala
Dag Hammarskjölds väg 17, Uppsala
Postal address:
Dag Hammarskjölds väg 17, SE 752 37 Uppsala
Phone number: +46-18-51 57 20
Fax: +46-18-55 90 53
E-mail: rmua@rmv.se

Stockholm Forensic Medicine Department, Stockholm
Forensic Odontology
Reitzels väg 5, Solna
Postal address: Reitzels väg 5
SE 171 65 Solna
Phone number: +46-8-545 421 00
Fax: +46-8-32 56 27
E-mail: rrmst@rmv.se

Forensic Psychiatry Department, Stockholm
Ambulansgatan 1, Huddinge
Postal address: Box 4044 • SE 141 04 Huddinge
Phone number: +46-8-607 1500 • Fax: +46-8-711 71 41
E-mail: rpsst@rmv.se

Linköping Forensic Medicine Unit, Linköping
Artillerigatan 12, Linköping
Postal address: Artillerigatan 12 • 587 58 LINKÖPING
Phone number: 013-25 21 00 • Fax: 013-25 21 99
E-mail: rel@rmv.se

Forensic Medicine
Phone number: 013-36 42 50 • Fax: 013-36 42 70
E-mail: rml@rmv.se

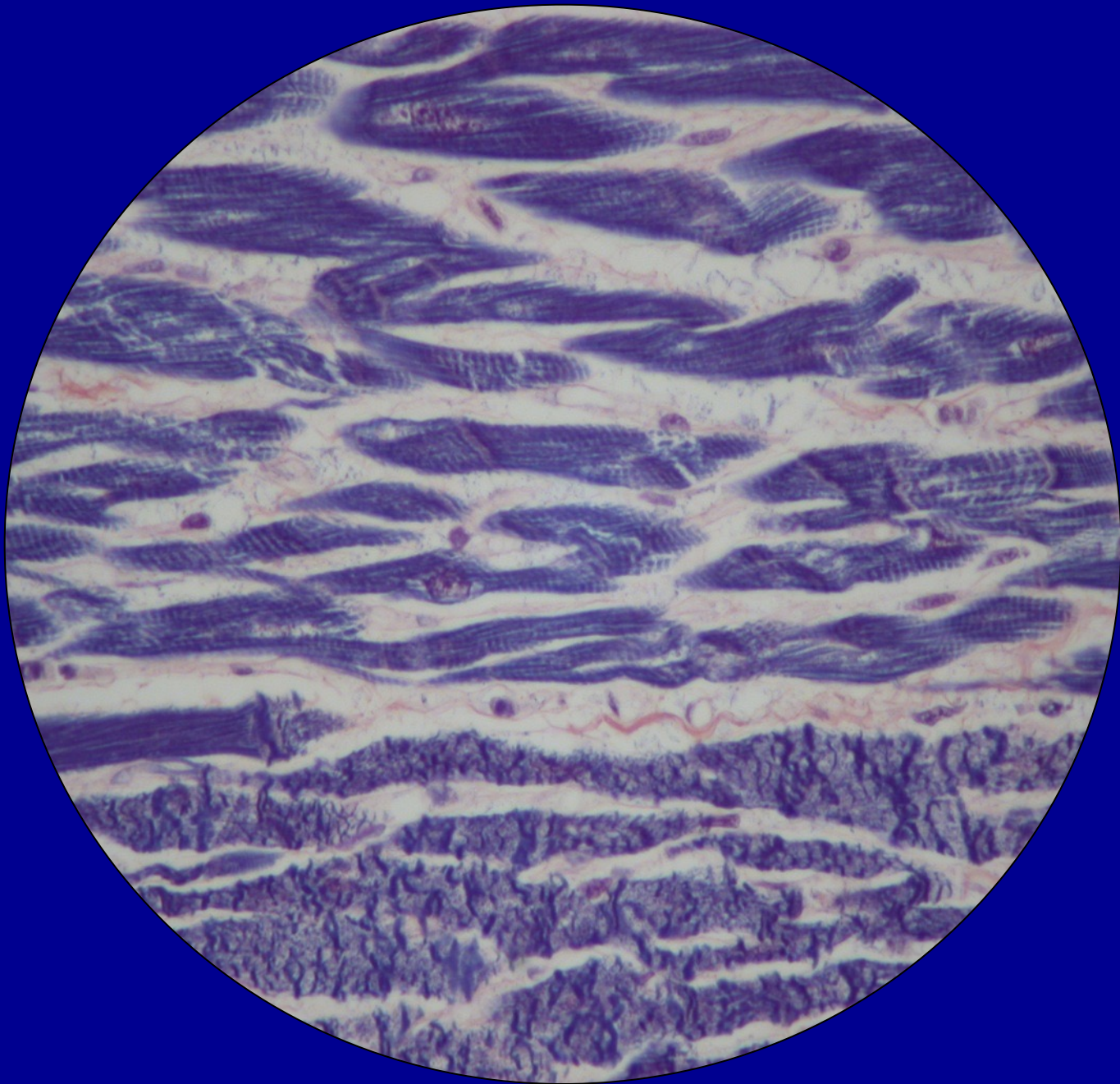
Forensic Genetics
Phone number: 013-31 58 70 • Fax: 013-13 60 05
E-mail: rgjl@rmv.se or faderskap@rmv.se

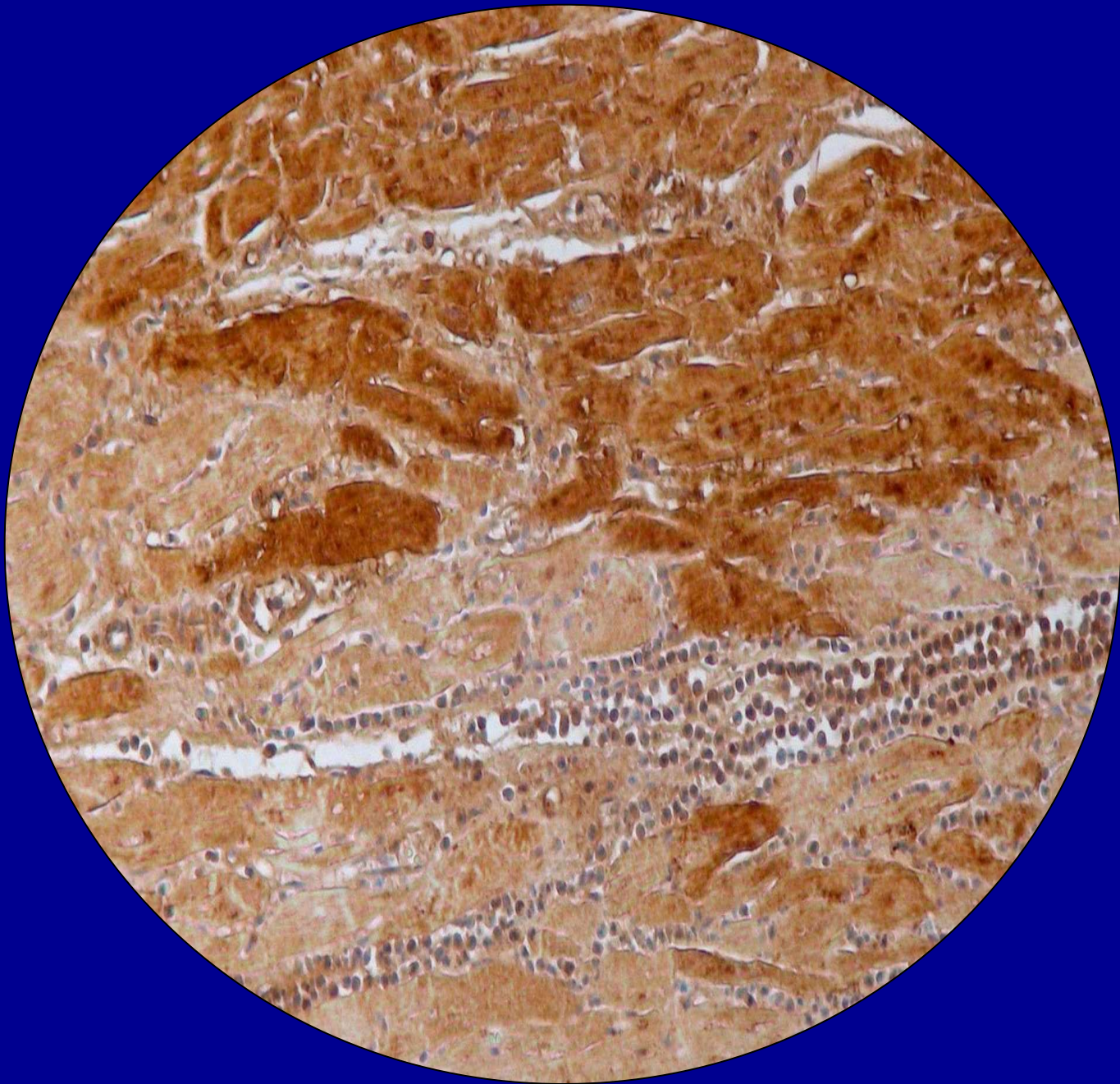
Forensic Toxicology
Phone number: 013-25 21 50 • Fax: 013-10 48 75
E-mail: rkall@rmv.se

Mål med rättsmed. i utbildningen

- 1 Kunna skriva rättsintyg
- 2 Kunna handlägga dödsfall
- 3 Kunna särskilja olika typer av skador och förstå skademekanismer

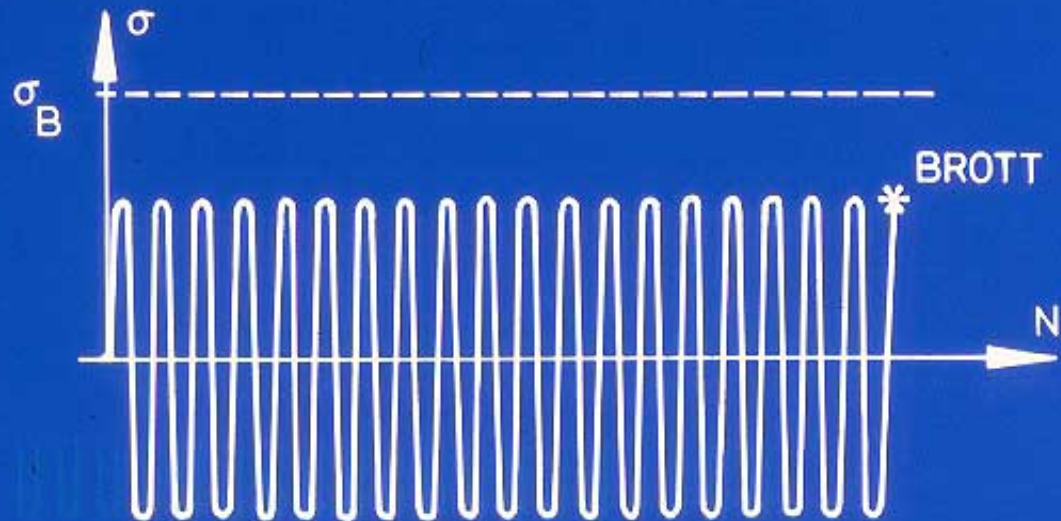
Skrivningsfrågor är anpassade till dessa mål

Biomekanik

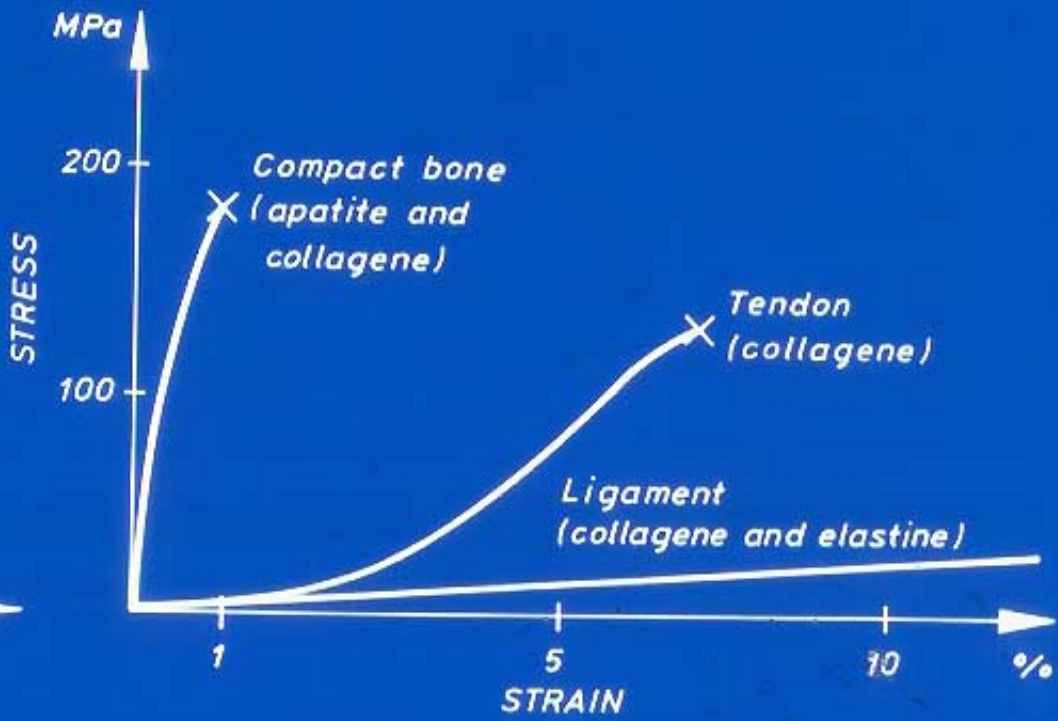
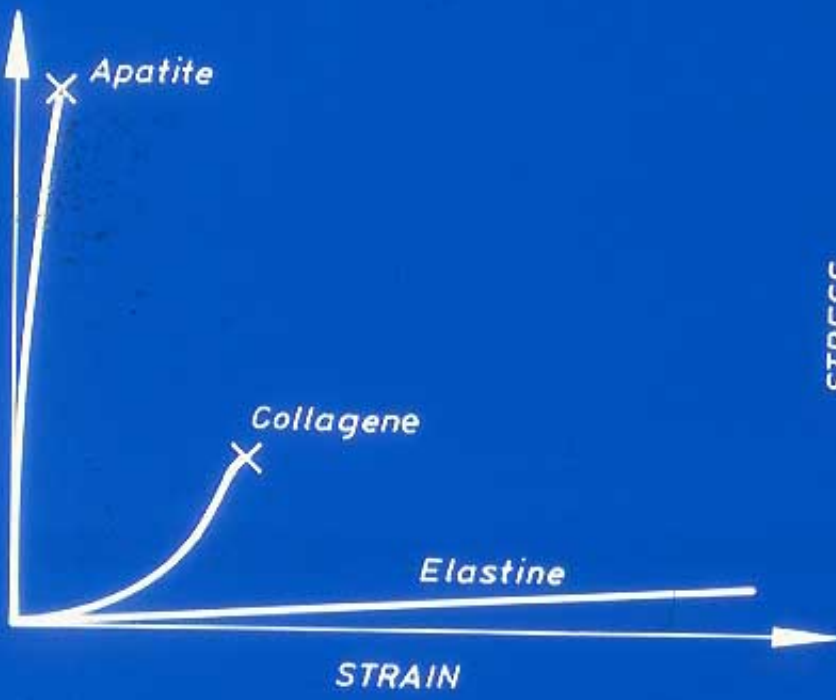
BROTT : { SPRÖDA MATERIAL (BEN,.....) EFTER LITEN DEF.
SEGA MATERIAL (SENOR.....) EFTER STOR DEF.

BROTTYTANS UTSEENDE OCH RIKTNING HJÄLPER TOLKNING

UTMATTNING :

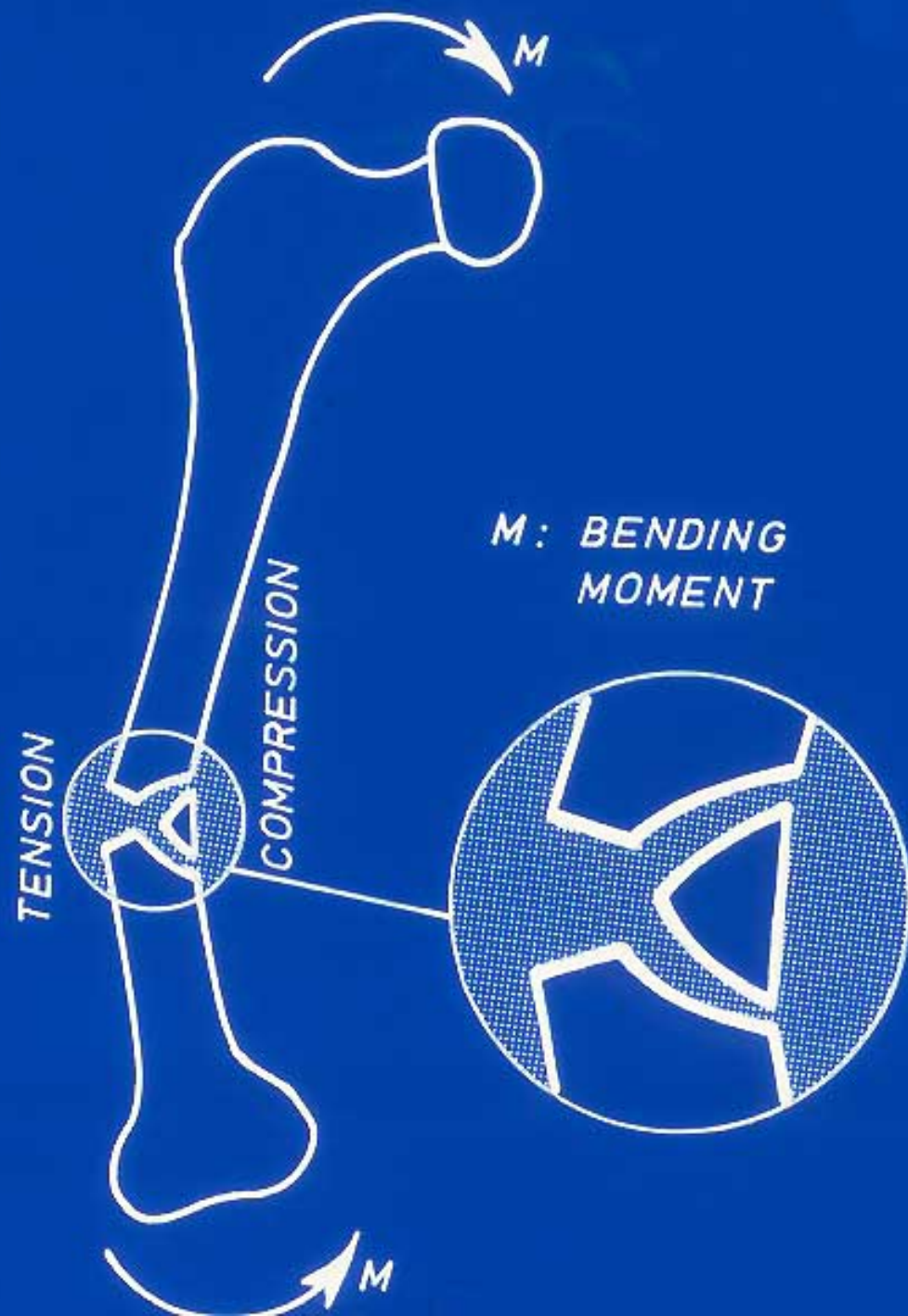

Uttöjning av olika vävnader

• Kompakt ben	1 %
• Senor	10 %
• Naglar	15 %
• Stål	25 %
• Urinledare	35 %
• Skelettmuskulatur	60%
• Pulsåder	80 %
• Tjocktarm	140 %
• Urinblåsa	225 %

Andra exempel

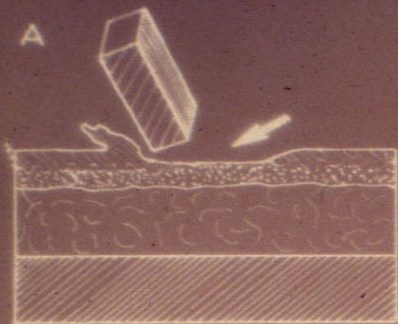
- Fotled: pronation / supination
- Bäckén = ring, brott ≥ 2 ställen
- Ligament: korsband, lat. kollaterallig.
- Mjukvävnader: bröstörtaruptur, subarach.

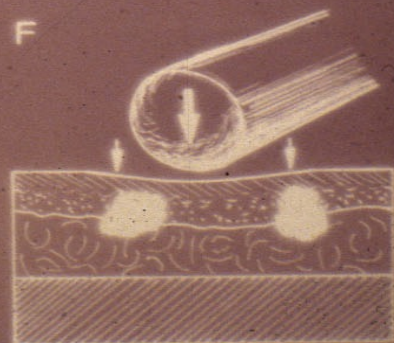
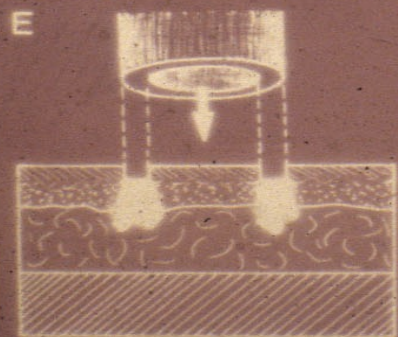
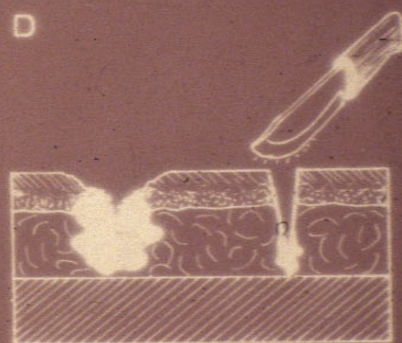
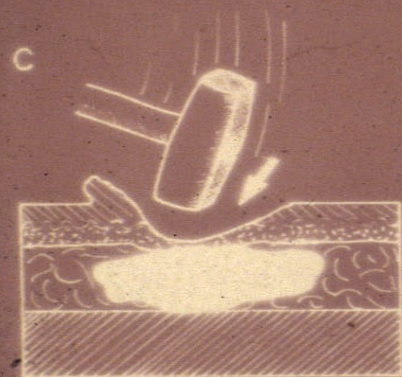
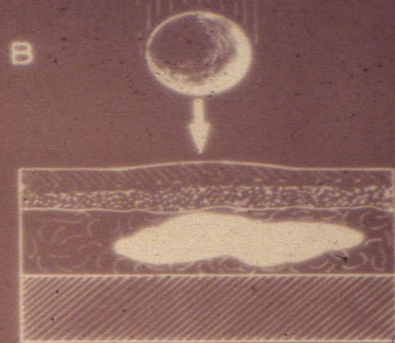
Trubbigt våld

Trubbigt våld: Huvudtyper

- **Exkoration (överhudsavskrapning)**
- **Kontusion (blåmärke, blodutgjutning)**
- **Laceration (slitsår)**
- **Fraktur (benbrott)**

överhud
läderhud
underhud
muskulatur

Överhudsavskrapning (exkoration)

- **Tangentiellt riktat våld mot hudytan**
- **Upprullning/uppskrapning av epidermis**
- **Skrapsår, skrubbsår, rivmärken, nötningar**

Färsk överhudsavskrapning

Slitsår (Laceration)

Orsak:

- Friktion + tryck
- Olika hållfasthet i skilda vävnader

Karaktärer:

- Oregelbundna kanter
- Bindvävsbryggor
- Blodimbibering
- Ofta också intilliggande överhudsavkrap

Skärsår

- Jämna raka kanter
- Ej vävnadsbryggor
- Ej blodimbibering
- Oskadad hud intill

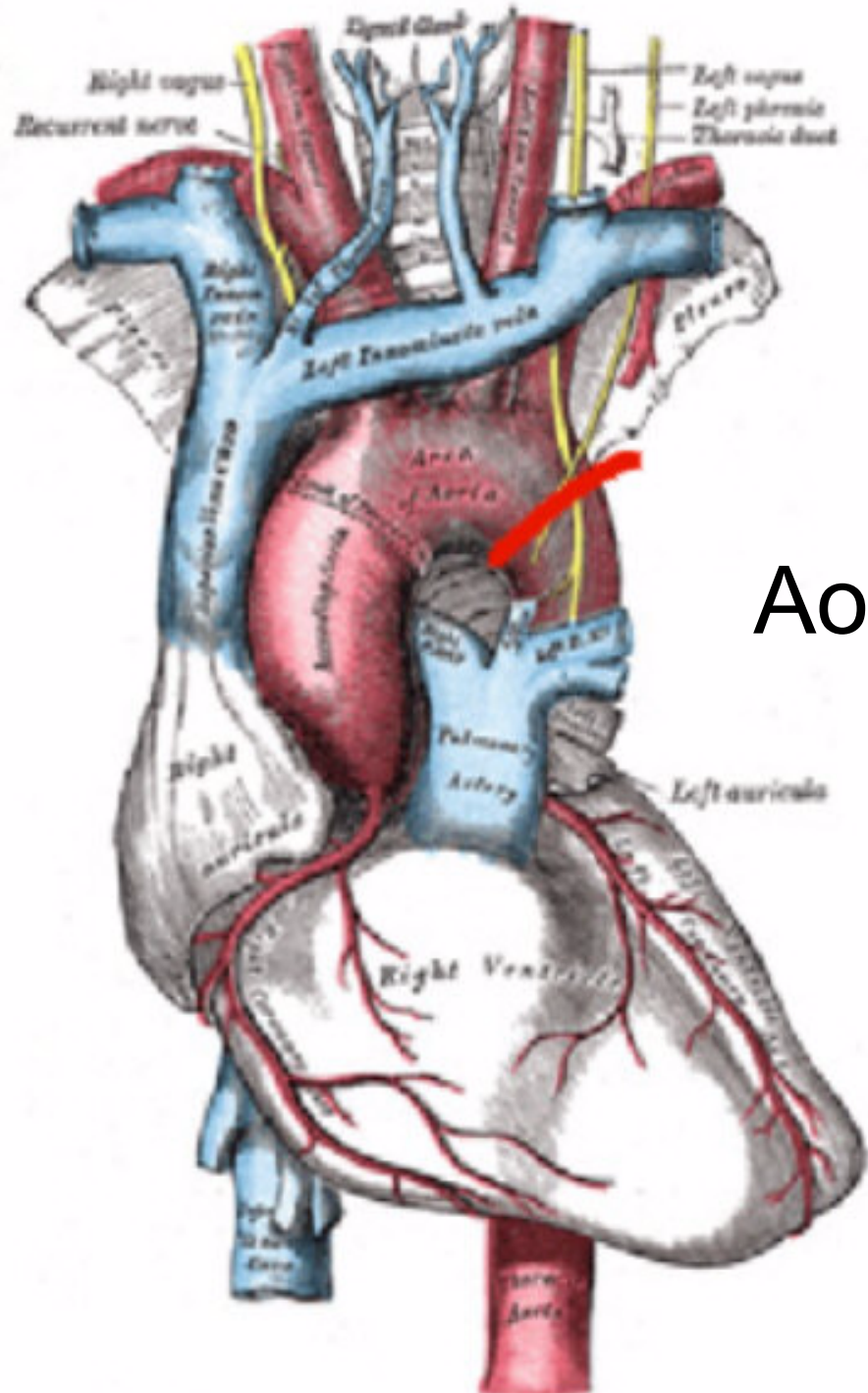
Slitsår

- Ojämna kanter
- Vävnadsbryggor
- Blodimbibering
- Ofta ytligt skrap

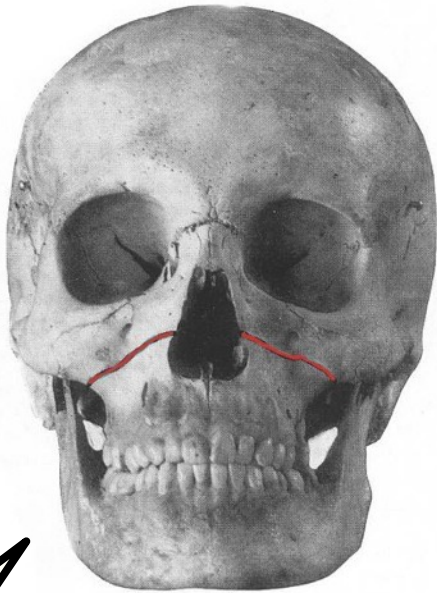
Aortalaceration

Skelettskador

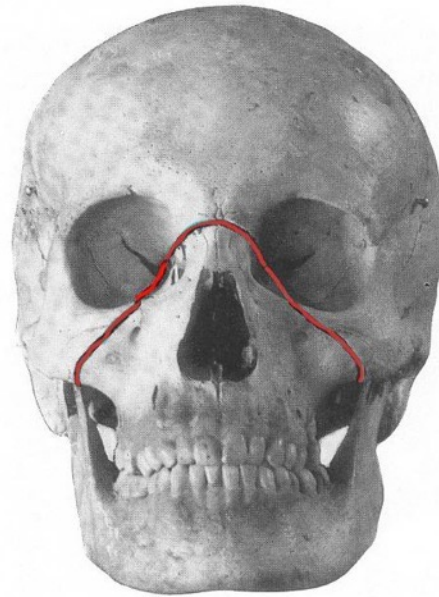
- **Mekanik**
  - Liten träffyta: skarpt brott
  - Stor träffyta: krosskada

Skelettskador

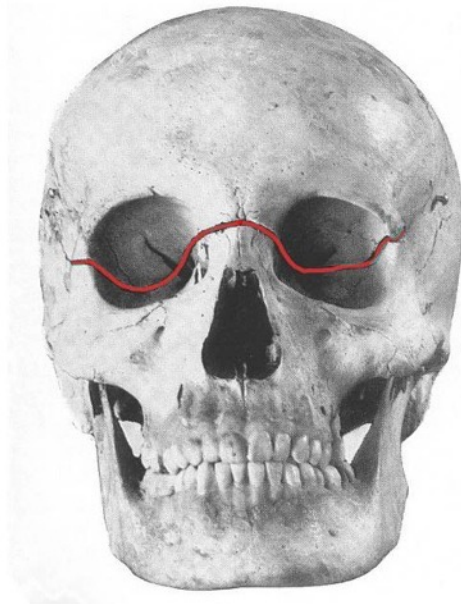
- **Typer**
- **Angulering**
- **Rotation: spiralfraktur**
- **Axialkompression: kotkroppar, hälben**
- **Kombinationfrakturer**
- **Specialare: Ulnaskaft. MCP-V-impression**

Le Fort I

Le Fort II

Le Fort III

Skallskador

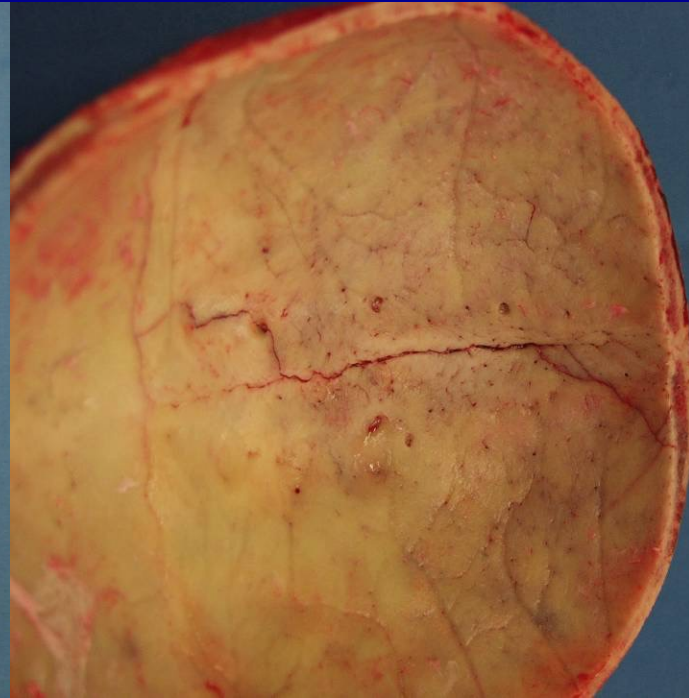
- **Linjära skallfrakturer**
- **Impressionsfrakturer**
- **Globusfraktur**
- **Skallbasfrakturer, ringfraktur**
- **Ordning: ny fraktur slutar i gammal**
- **Ansiktsskador (Clément Le Fort)**

Skallskador

- **Intracerebral blödning:**
- **Coup, contre-coup**
- **Lillhjärnstället**
- **Främre skallgropen**

Skallfraktur med hjärnskador

Skallskador

- **Blödningstyper**
- **Epiduralblödning**
- **Subduralblödning**
- **Subarachnoidalblödning**
- **Intracerebral blödning**

Traumatisk subarach

- **Tillslagsplats:**
Käkvinkel, mastoideus, lågt occipitalt
- **Ruptur:**
A. vertebralis, eller a. basilaris
- **Ibland omedelbar död**

Kvinnomisshandel

- Skadebild stämmer inte med uppgivet händelseförlopp
- Missbruk vanligt (men ej obligat)
- Avvärjningsskador
- Olikåldriga skador

Våldtäkt

- Gyn-undersökning så snart som möjligt
- Besiktning av hela kroppen
- RAPE KIT!

Innehåller allt som behövs inkl
ersättningstrosor.

Barnmisshandel

- Söker akut för ej akut skada
- Förteguna om uppkomst av skada
- Oklar tidsangivelse
- Drog- sprit påverkade föräldrar
- Psykiskt avvikande barn
- Vanvårdat barn
- Olikåldriga skador
- Atypiska skadebilder
- Frakturer hos spädbarn

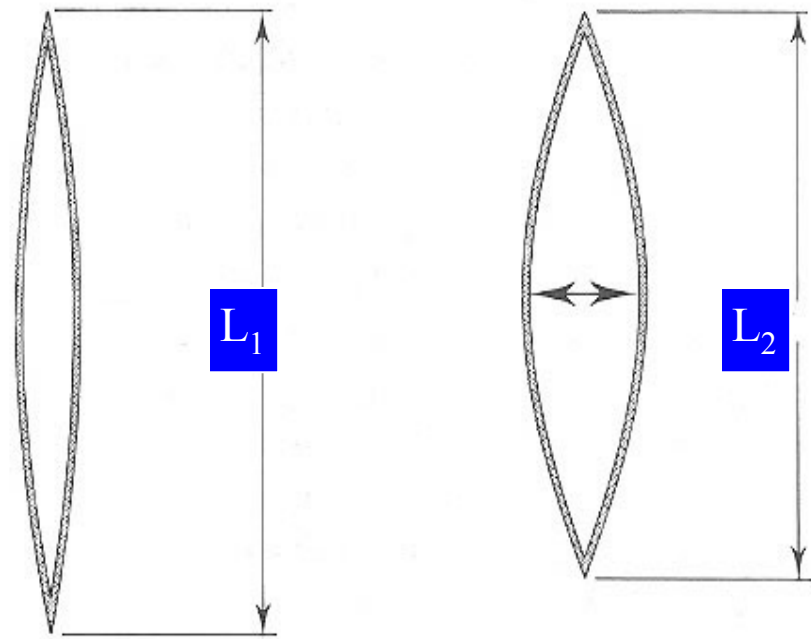
Skarpt våld skadekaraktteristika

- Jämna kanter
- Inga vävnadsbryggor
- Ringa blodimbibering i sårkanter
- Oskadad hudyta intill
- Djup kan vara större än knivbladets längd
- Hudskada kan vara större eller mindre än knivbladets bredd

Skärsår

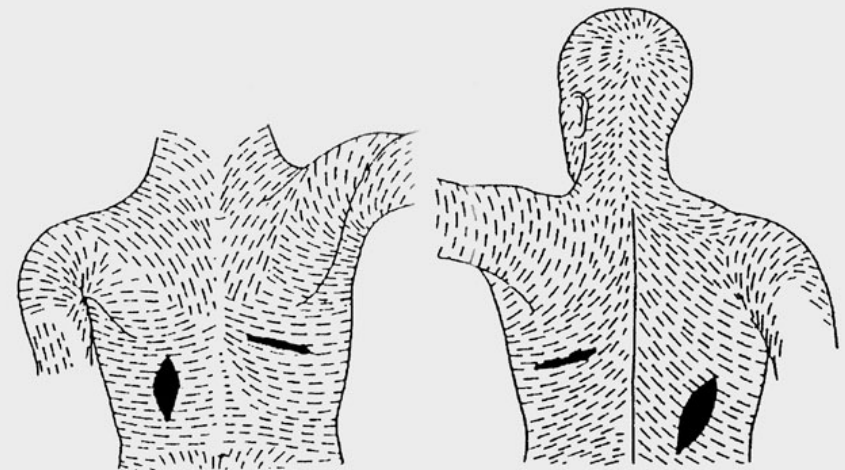

SKÄRSÅR

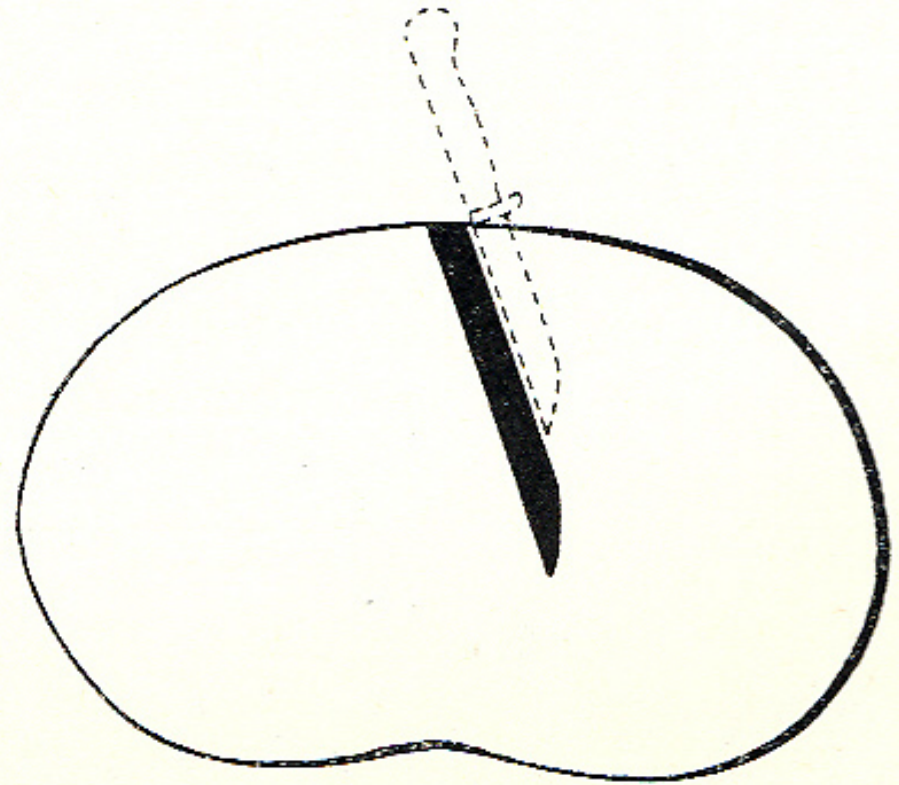
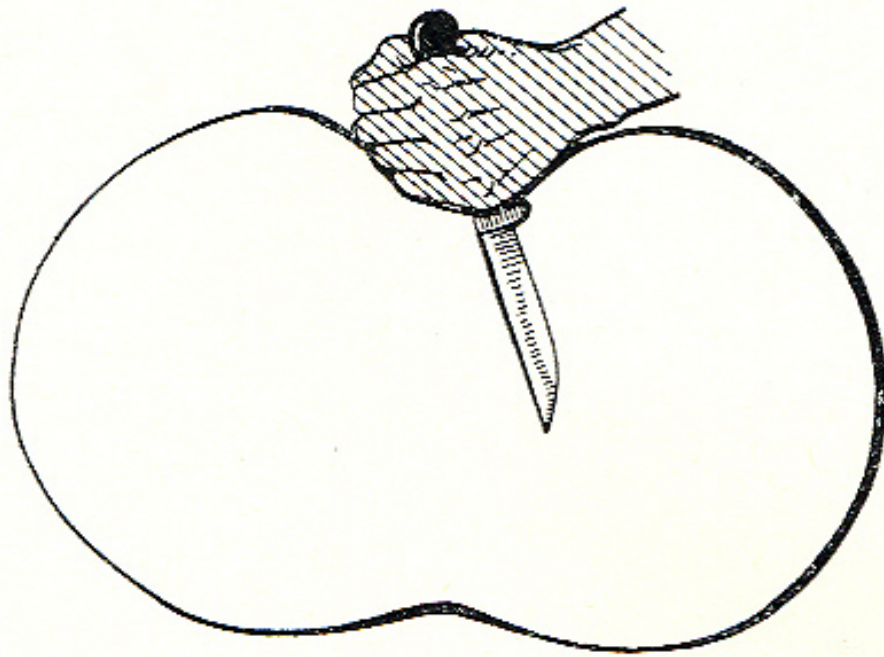
L_1 = initial längd

L_2 = längd efter retraktion

Stickkanalens djup

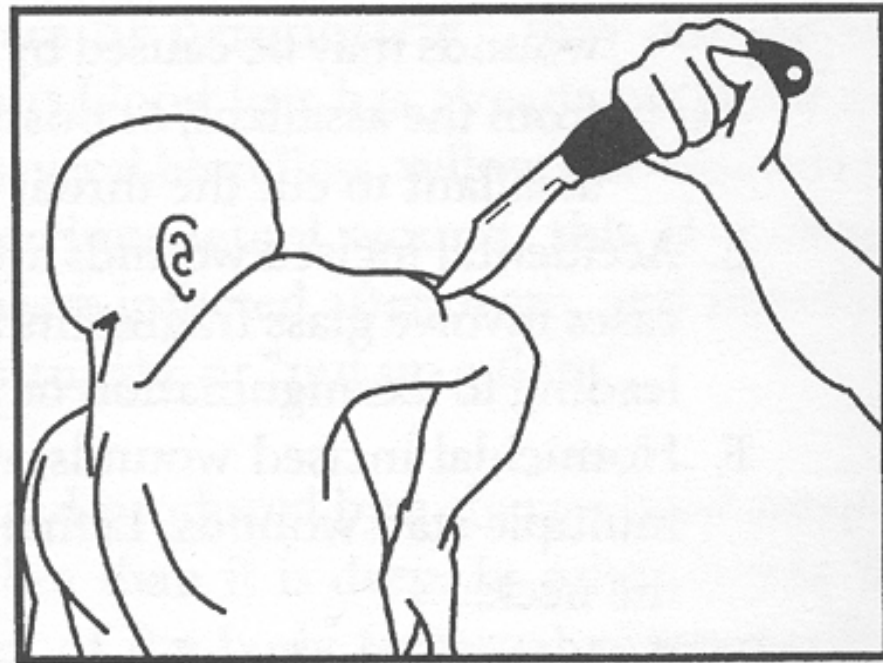
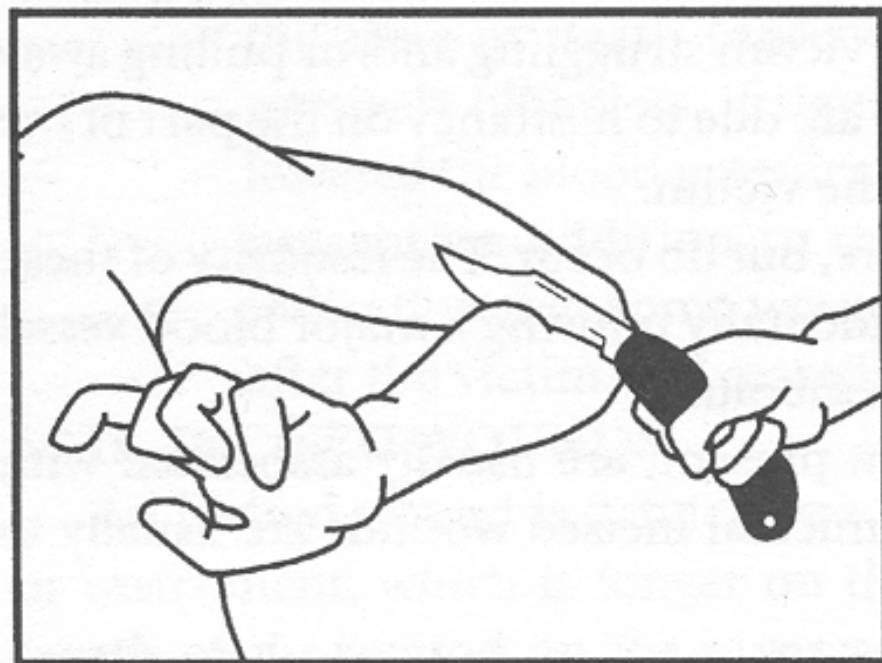
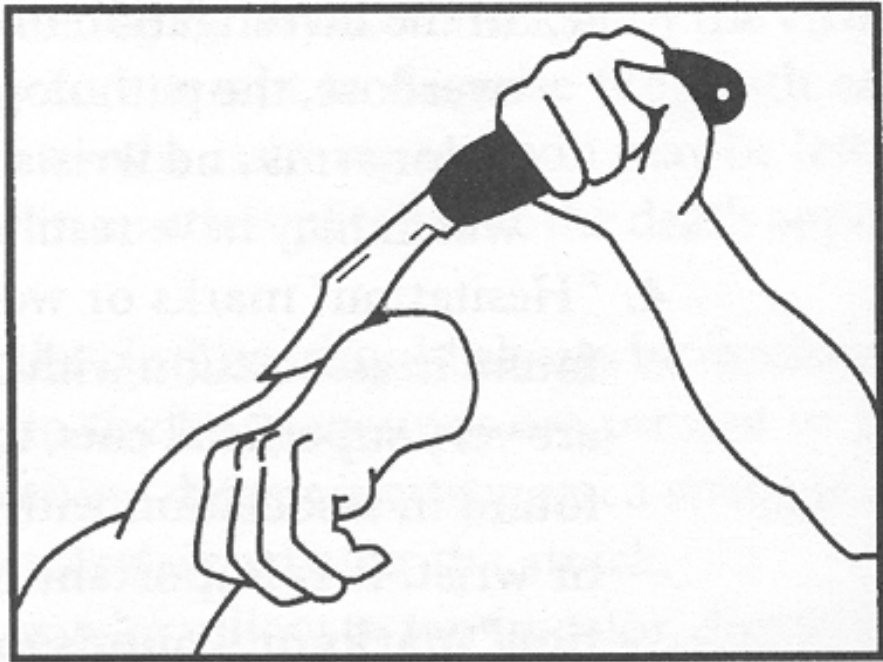
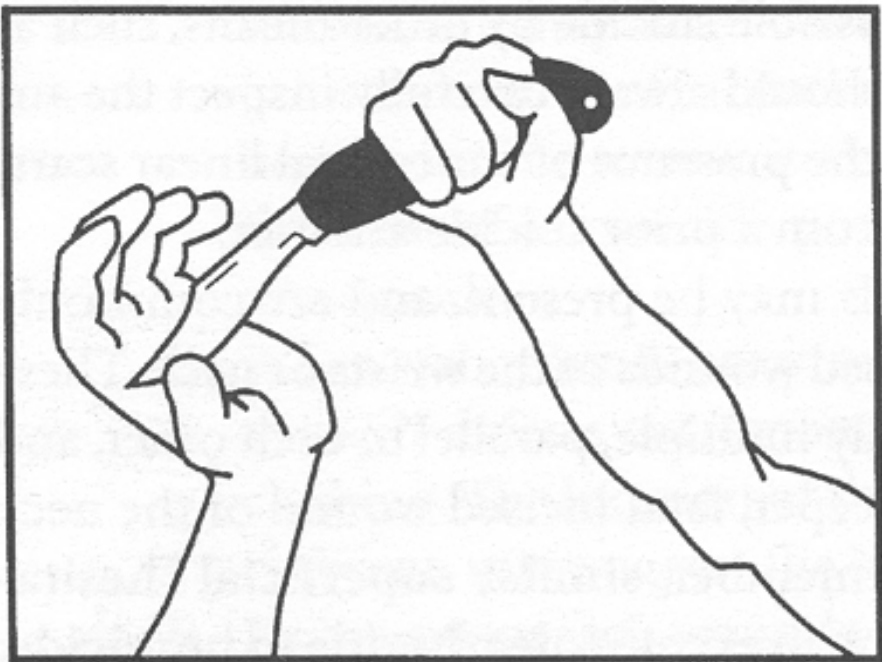

Dödsorsaker

- Förblödning (inre, ev yttre)
- Blödning i hjärtsäcken
- Blodaspiration
- Pneumothorax
- Luftembolism
- Skador på inre organ
- Infektion (skada GI-kanalen)

Annans vållande

- Skador genom kläder
- Ett stort antal skador – ”övervåld”
- Ev nedifrån, ev på ryggen, i ansiktet etc
- Djupa (jmf ”hesitation injuries”)
- Avvärjningsskador
  - Underarm (passivt)
  - Hand (passivt, aktivt)

Accidentella

- Accidentellt egenförvållade skador sällsynta – som regel skador på hand.
- Accidentellt vållade av annan person – ”sprang mot kniven” –rekonstruktion lämplig
- Skadans djup, riktning och form kan vara till hjälp vid rekonstruktion av uppkomstmekanism

Eget vållande

Simulering

- Ytliga, ev parallella eller regelbundna
- Åtkomliga ställen

Suicid(-försök)

- Handled (vänster)
- Hals: uppifrån nedåt-framåt, ofta motsatt sida jmf dominerande hand
- provsnitt

Självtilfogade skador

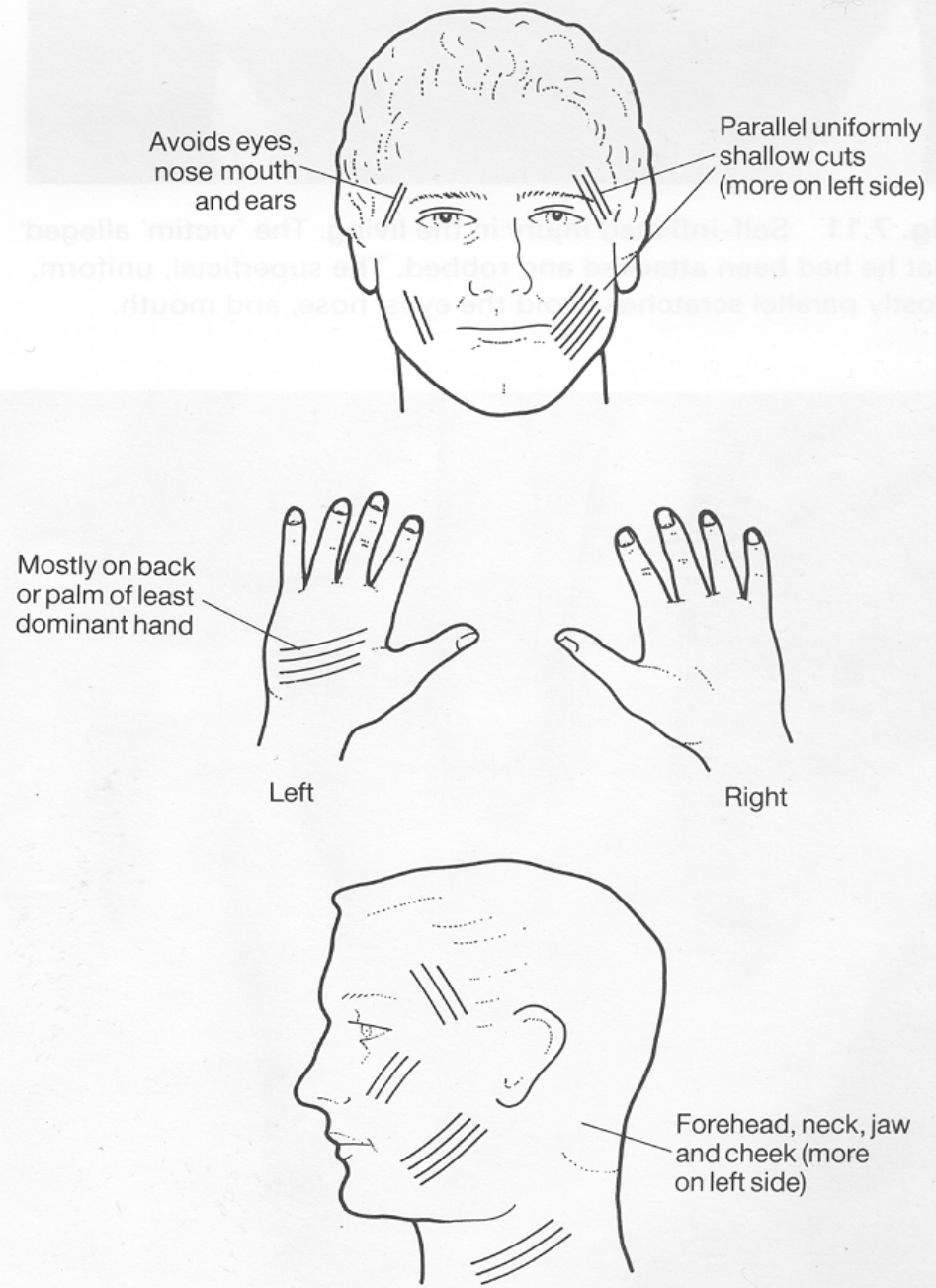

Fig. 7.10 Characteristics of non-fatal self-inflicted injuries.

Skottskador (vulnus sclopetarium)

- Ca 7 dödsolyckor per år
- Ca 140 suicid per år
- Ca 30 homicid per år

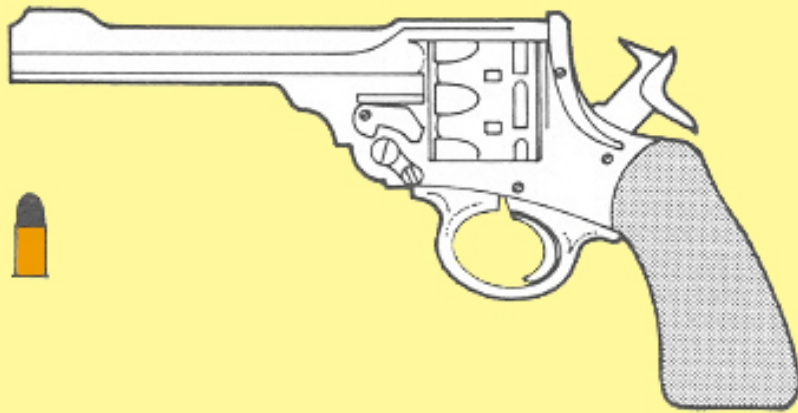
Kulvapen

- I regel enkelpipiga räfflade
- Gevär
  - Low velocity (low energy release)
High velocity > 800 m/s (high energy release)
- Pistol
  - Vanligen < 300 m/s
  - Automatpistol
- Revolver

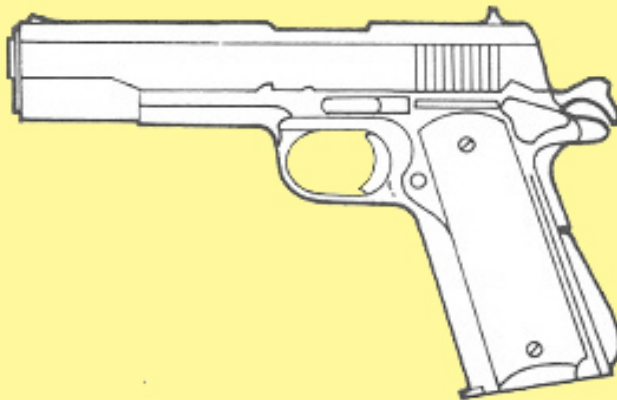
Övriga vapen

- Hagelvapen oräfflade, ofta dubbelpipa
- Kombinationsvapen
- Luftgevär/luftpistol
- Slaktmask
- Bultpistol
- Pilbåge, armborst

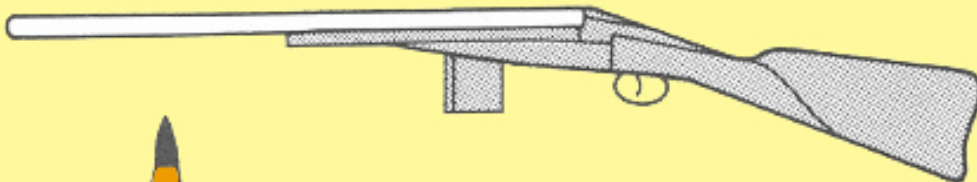

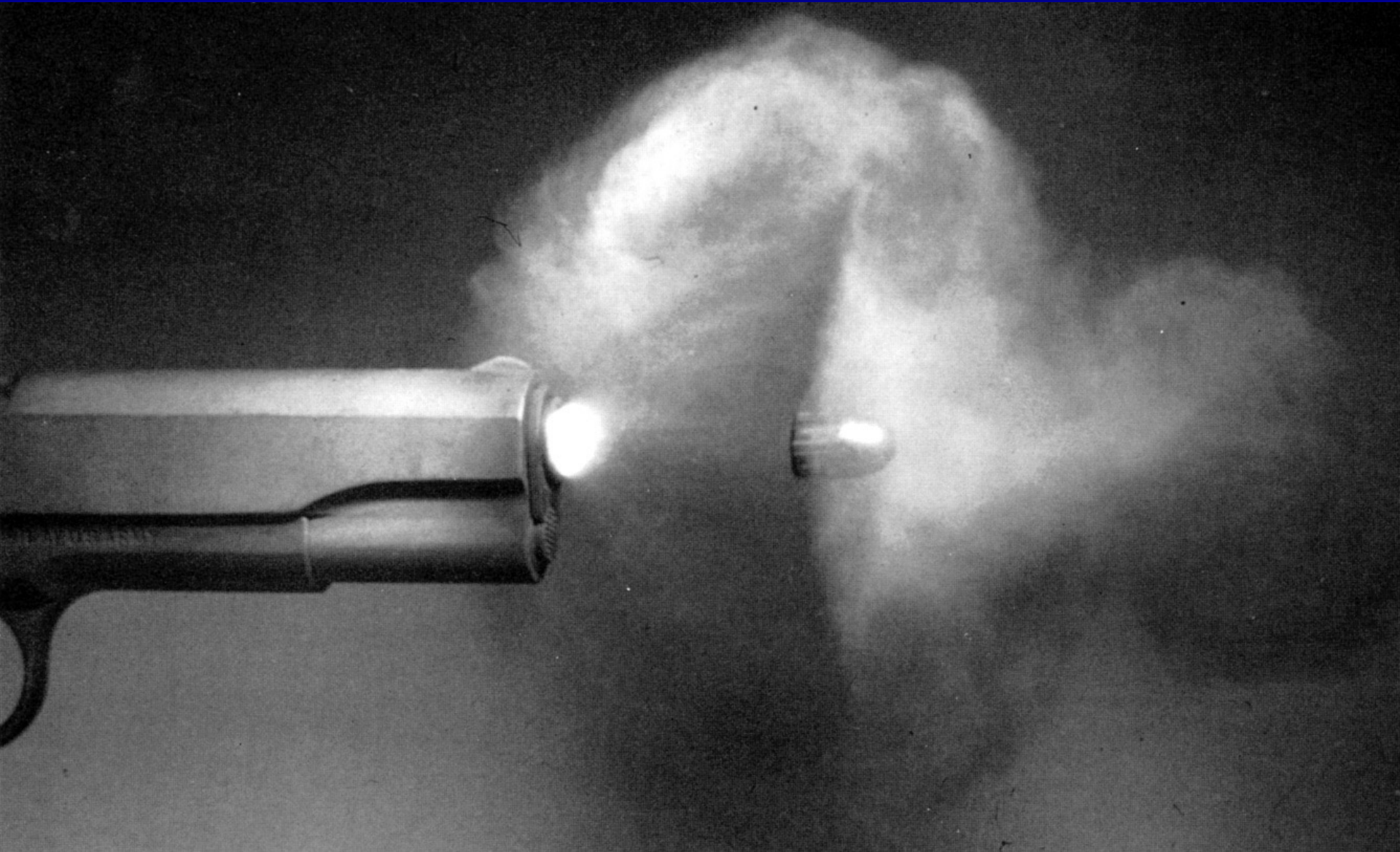
Revolver

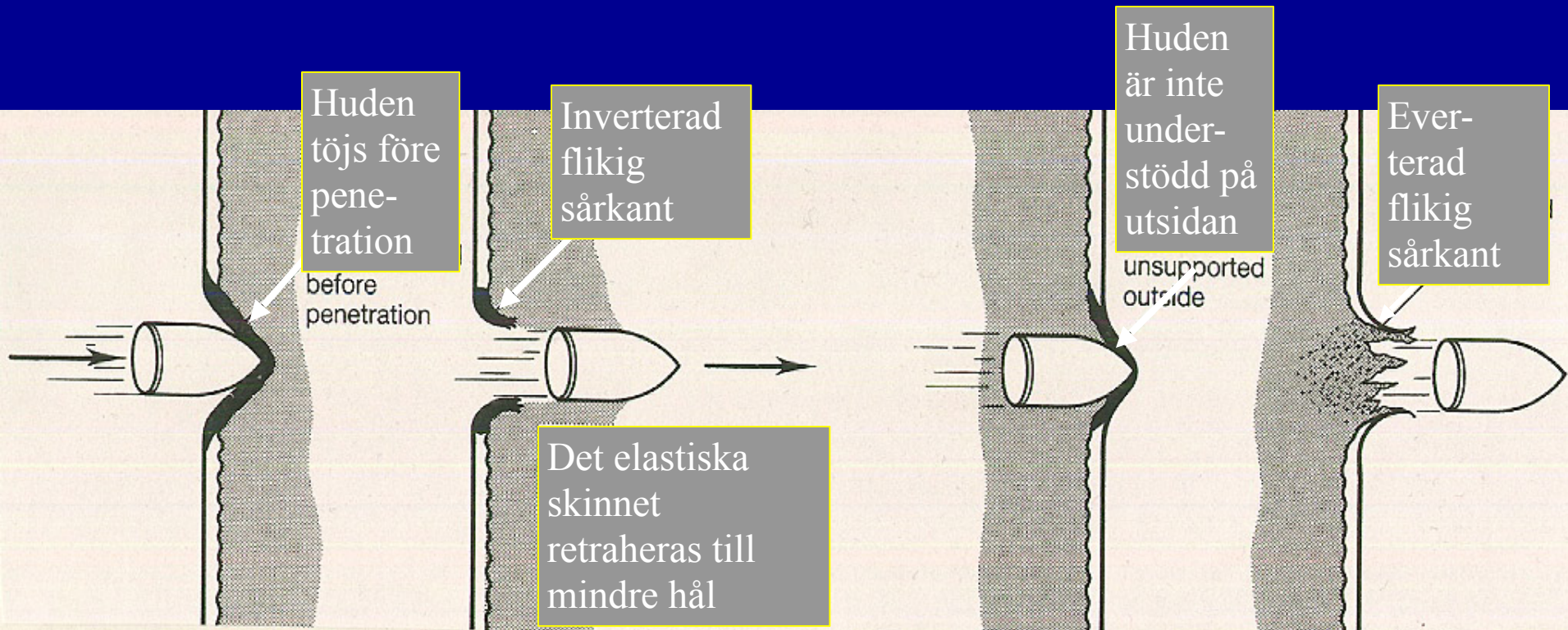
Pistol

Gevär

Skottskador - genomskott

Ingångsöppning

Utgångsöppning

Fjärrskott ($> 1\text{m}$)

- Ingångsöppning
  - Regelbundet hål
  - Vävnadsdefekt/epiteldefekt närmast hålet
  - Koncentrisk kringärdande smutsring (bevisar ingång)
- Utgångsöppning
  - Bristning, ej defekt
  - High energy: $U > I$
  - Low energy: $U = I$ (OBS! ev sekundärprojektiler!), eller U saknas

Relativa närskott (< 1 m)

- Ingångsöppning
  - Svedning av mynningsflamma
  - Ofullständigt förbrända krutrester kan ge ”tatuering”
  - Sot koncentriskt eller asymeteriskt
  - OBS – kläder måste undersökas! (Diff: fjärrskott) – ev även hud (tvätta inte!)

Absoluta närskott (pipmynning mot huden)

- Ingångsöppning
  - Ev stämpelskada
  - Sprängverkan, uppsplittring om ben under, gashåla
  - Detonationsprodukter i skottkanalen
  - CO i muskulaturen
  - Ofta $I > U$

Säskilt för hagelskott galler

- Ibland märke av andra pipan (dubbelpipigt vapen)
- Närskott mot huvud, svårt att se ingångs- och utgångsöppning
  - Skilj från: trubbigt våld, sprängning
- Sidohagel
  - > 1 m: hagel utanför central kärve
  - > 15 m: jämn spridning
- Utgångsöppning saknas ofta

Suicid

- Tekniskt möjligt
- (hö) tinning, (vä) bröstkorg, gom, pannan
- Ev blod och sot på händerna
- Blottad hud
- Närskott (absolut eller relativt)
- **En** dödande skada

Homicid

- Inte nödvändigtvis typiska ingångsställen
- Skottriktning i kroppen annorlunda
- Genom kläder
- Fjärrskott
- Flera var för sig dödande skador

Rättsintyg

Protokoll

Varje skada = en punkt eller

Grupp av skador = en punkt

Skadans storlek (A x B cm)

Skadans form

Skadans karaktär

Skadans orientering (om avlång)

Skadans läge (...cm ifrån referenspunkt)

Högra armen

--

8. I den högra handflatan anträffas en rak, skarpkantad rispa. Den förlöper snett nedåt tumgreppet. Den är 5,3 cm lång och maximalt 0,2 cm bred. I rispan ses små blåsvarta beläggningar med intorkat blod. Rispan har sin övre begränsning 1 cm nedanför och 1,5 cm till vänster om handledens främre mittpunkt.

1. Vad är en förgiftning?

Olika mekanismer:

- hjärnstammen (andning o cirkulation)
- hjärtat (rytmrubbning)
- blodet (syreupptag, blödning, proppar)
- levern (avgiftningscentral)
- njurarna (avloppssystem)
- mag-tarmkanalen (input och output)

Hur många dör?

Varje år i Sverige dör:

Tablettintox suicid	250
Tablettintox olycka	100
Tablettintox oklart	250
Alkohol	150
Heroinintox	100
Andra opiater	150

CO (kolmonoxid)

Inandning av

- Brandrök, stadsgas
- Motoravgaser (katalysator - CO₂)

Snabb kvävning

Binder sig kraftigt till Hb

Ljusrött (blod och likfläckar)

Analys med spektrofotometri

Alkoholmarkörer

- Etylglukuronid
  - Etylsulfat
  - 5-HTOH/5-HIAA
  - CDT
  - GGT
  - MCV
- } Kan även analyseras i hår

Metanol

Träsprit. De flesta larm om
”dålig sprit” avser ändå etanol.

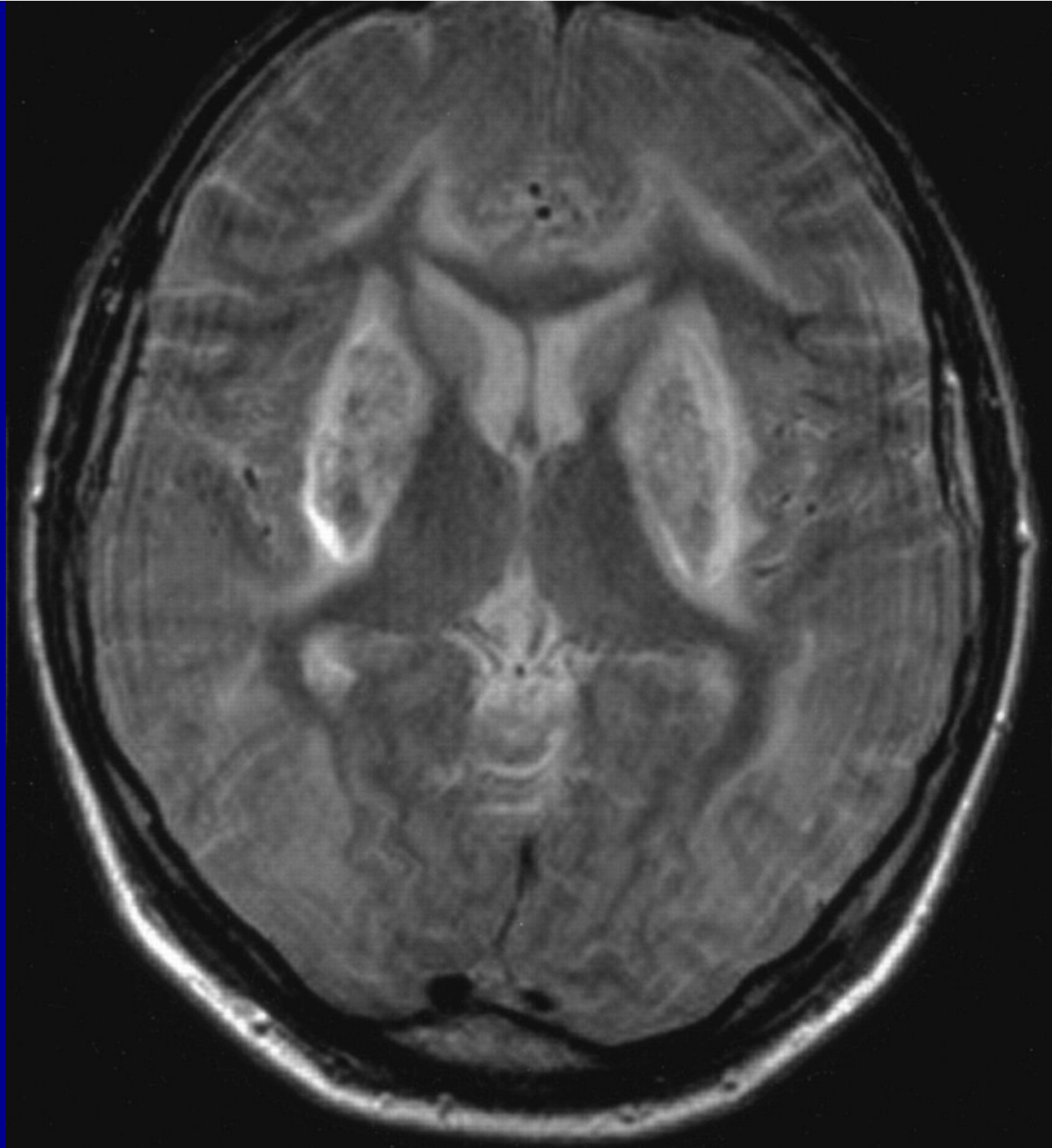
Ger hjärnskador.

Berusing likartad, men farligare
Myrsyra bildas. Synen kan skadas.

T-röd innehåller INTE metanol.

Metanolintox, efter 7 dagar (MR)

Isopropanol

Spolarvätska. Viss berusning.

Omvandlas till aceton.

Kroppen blir sur.

Etylenglykol

Kylarvätska. Söt smak.

Omvandlas till oxalat: njurskada.

Ofta fördröjd förgiftning.

4. Narkotika

Lurigare symptom än alkohol.

Balans och tal kan vara OK.

Pupillförändringar och allmänt

tempo kan ge vägledning.

Narkotika

Cannabis utbrett missbruk

Amfetamin näst mest

Heroin

Amfetaminanaloger

Kokain

GHB

Andra opiater

Blandmissbruk vanligt

ca 25 000 tunga missbrukare

Amfetaminer

Syntetiska ämnen. ”Uppåttjack”

Yviga, okontrollerade rörelser

Överaktiva. Stereotypi.

Aggressivitet. Impulsivitet.

Förhöjd kroppstemperatur.

Högt blodtryck. Hög puls.

Heroin

Från opium. Omvandlas till morfin

Lyckorus, men dämpande.

Små pupiller. Andningsdepression.

Rökheroin ökar

Nätdroger

- Metedron
- Mefedron
- Katinoner
- A2
- LSD
- MDMA
- Psilocin, psilocybin....

Slutkläm

- Alkohol helt dominerande problemet
- Narkotikamissbruk ofta svårfångat
- Allt missbrukas – kidnappad hjärna
- Läkemedel – dålig compliance
- Interaktioner
- Överväg ofta läkem-biverkan / intox

Värme, köld, el

Statistik fysikaliskt våld

I Sverige varje år:

- Nedkylning 50
- Innebränd bostad 75
- Brännskada, suicid 7
- Brännskada homicid 3
- Elolycka 3
- Blixt 1

Nedkylning

- Kan även ske inomhus !
- Stor risk till sjöss (vatten kyler snabbt)
- Riskgrupper:
  - barn, åldringar, magra
  - psyk sjuka, intoxer

Nedkylning

FYND:

- Paradoxal avklädning
- Ljusröda likfläckar
- Lokala köldskador – hemorragiskt ödem
- Erosioner i magsäckens slemhinna
- Blödningar o nekroser i bukspottkörteln

Köldskada armbåge

Effekter av nedkylning

Kroppstemperatur

- Excitationsstadiet mellan $+35^{\circ}\text{C}$ och $+32^{\circ}\text{C}$: frusenhet och frossa. Avklädning.
- Adynamiska stadiet mellan $+32^{\circ}\text{C}$ och $+26^{\circ}\text{C}$: slö, bradypné, bradykardi, sänkt blodtryck och medvetandesänkning.
- Paralytiska stadiet under $+26^{\circ}\text{C}$: förlust av medvetande, leder vanligen till döden

Brandoffer

- CO-förgiftning
- Cyanidförgiftning
- Brännskador
- Hypertermi
- Trubbigt våld (nedfallande föremål)

Koloxidförgiftning

- Ljusröda likfläckar, ljusrött blod
- Sot i luftvägarna
- Nedsvält sot

Brännskador

- De vanligaste typerna av värmekälla som kommer i kontakt med huden är:
  - eld,
  - heta vätskor,
  - heta föremål eller gaser
- Skadans omfattning är proportionell mot den **värmeenergi** (tid *temperatur) som tillförts.

Elektroskador

Faktorer av betydelse för skadeverkan av elektrisk ström

- Strömstyrkan = spänningen/motståndet
- Typ av ström (växelström, likström)
- Kontakttiden
- Strömmens väg genom kroppen

Skadans omfattning = avgiven elektrisk effekt =
 $R * I^2 * t$

Elektroskador:

Titta alltid noga efter strömmärken på händerna!!

Kvävning (asfyxi)

- ❖ Tilltäppning av andningsöppningar
- ❖ Strykning/hängning
- ❖ Thoraxkompression
- ❖ Drunkning
- ❖ Obekvämt läge (positionell asfyxi)

Tilltäppning av näsa och mun

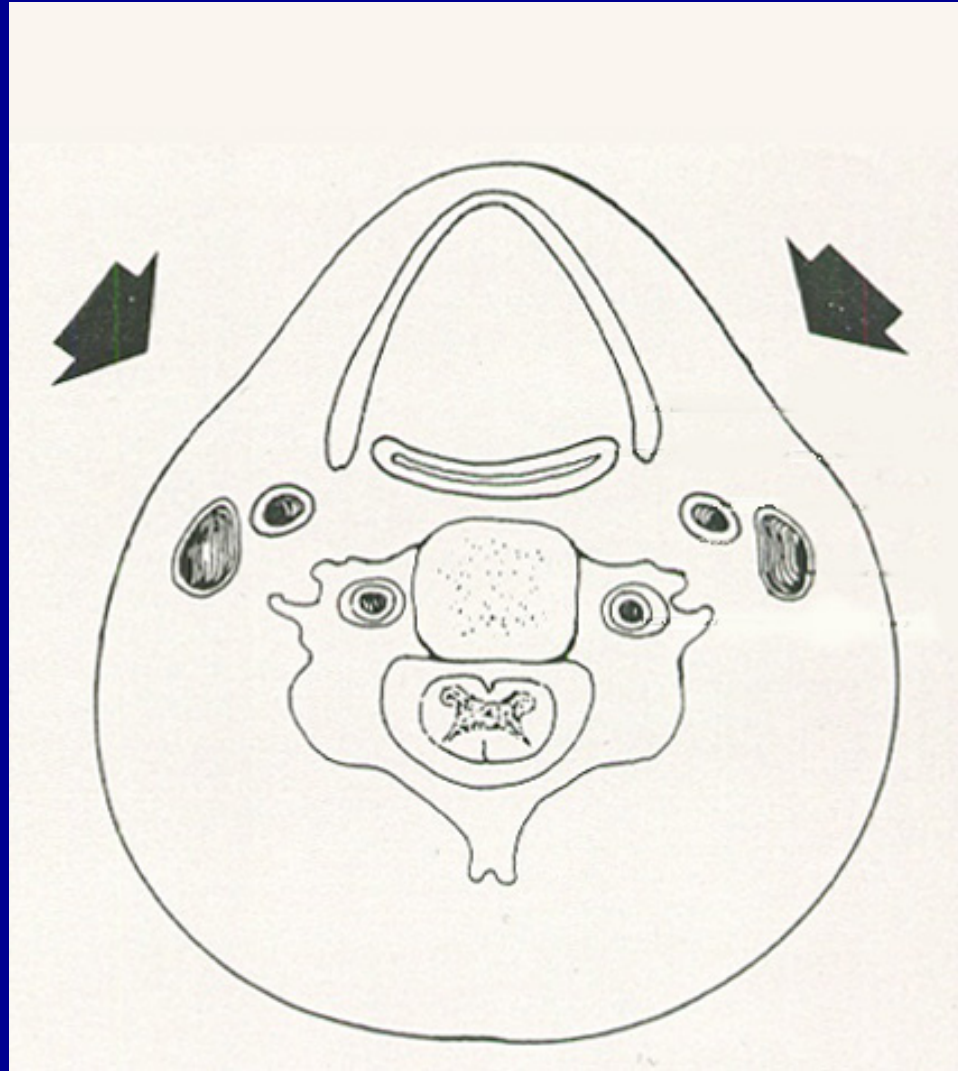
- ❖ Slemhinneskador i munnen
- ❖ Skador på tänderna
- ❖ Överhudsavskrapningar kring mun och näsa
- ❖ Ev föremål (substanser) i andningsvägarna

Kvävning med kudde kan ge begränsade fynd

Bolusdöd ("storkning")

- Främmande föremål i luftvägarna
- Ofta stor matbit, ibland tygtrasa (mord?)
- Alkoholpåverkan
- Neurologiska störningar: äldre, utv. störda

Strypning (snara)

- Horisontell
- Längre ner
- Vital
- Märken intill
- Utbredda petechier

Hängning

- Snedlöpande
- Högt upp
- Blek
- Få petechier

Vid strypning: Punktblödningar (petekier) i konjunktiven

Thoraxkompression

- Klämning mellan/under föremål, t ex under en bil, eller i en kvarn
- In- och utandning hindras
- Återflöde till hjärtat hämmas
- Massiva petechier över axlar, hals, huvud

Fynd vid drunkning

- ❖ Skumsvamp i andningsöppningar
- ❖ Skum i luftvägarna
- ❖ Lungemfysem (emfysema aquosum)
- ❖ Lungödem
- ❖ Vätska i magsäck, kilbenshåla
- ❖ Kiselalger i vävnaderna
- ❖ Fuktförändringar på huden ('skurgummehud')

Positionssasfyxi

- Vridning av huvud och hals
- Huvud nedåt
- Hela kroppen upp-och-ner
- Patofysiologi:
  - Blodtrycksregleringen fallerar
  - Utmattning av andningsmuskulaturen